

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Distinct. XXX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

In libro Pandectarum.

B

Consentire autem probatur, qui euidenter non contradicit: secundum illud. In sponsalibus eorum consensus exigendus est, quorum in nuptiis desideratur. Intelligitur tamen patri filia consentire, nisi euidenter dissentiat. Item, Sponsalia, sicut nuptia, consensu sunt contrahentium. Et ideo sicut in nuptiis, ita & in sponsalibus patrisfamilias filiam consentire oportet: quæ si patris voluntati non repugnat, consentire intelligitur.

Lib. 23. dig. 1. tit. pri. de sponsalibus lege 7. Eodem tit. leg. 11.

DE ERRORE QUI EVACUAT CONSENSVM.

DISTINCT. XXX.

A

Nec solum coactio impedit vel excludit consensum, sed etiam error. Non autem omnis error consensum impedit. Est enim error alius personæ, alius fortunæ, alius conditionis, alius qualitatis. Error personæ, quando hic putatur esse homo ille, & est alius. Error fortunæ, quando putatur esse diues, qui pauper est, vel è conuerso. Error conditionis, quando putatur esse liber, qui seruus est. Error qualitatis, quando putatur esse bonus, qui malus est. Error fortunæ & qualitatis, coniugii consensum non excludit: Error vero conditionis conjugalem consensum euacuat, de qua conditione postmodum tractabimus. Error quoque personæ consensum conjugalem non admittit: ut si quis fœminam nobilem in coniugium petat, & pro ea alia ignobilis tradatur ei, non est inter eos coniugium, quia non consensit vir in istam, sed in aliam. Ut si quis promitteret mihi se venditurum aurum, & pro auro offerret mihi aurichalcum, & ita me deciperet, nunquid dicerer consensisse in aurichalcum? nunquam volui emere aurichalcum: nec ergo in illud consensit: quia consensus non nisi voluntatis est. Sicut ergo error materiæ excludit consensum, ita & in coniugio error personæ. Sed obiicitur

Grat. hæc omnia habet 29. q. 1.

Gen 29. d.

Hhh 4

tur

tur de Iacob, qui pro Rachel 7. annis seruiert, & supposita est ei Lya, nunquid error personę exclusit cōiugium, cum non in eam, sed in Rachel consenserit? Sed q̄ ibi factum est, in mysterio gestum non improbè traditur. Ibi tñ etsi non p̄cessit, secut⁹ est consensus: nec ex illo cōcubitu, qui cōsensum p̄cessit, fornicarij iudicantur, cum ille maritali affectu eam cognouerit, & illa vxorio affectu debitū persoluerit, putans lege primogenitarum, & paternis imperiis se illi iure copulatā. Excusatur etiam, quia Dei consilio in mysterio ita actum est. Hodie etiā excusaretur ille, cui in scio vxoris soror lectulum eius ingressa se subiiceret: quæ cum sine spe cōiugij perpetuò manere censeatur, ille tamē, qui cognouit eam per ignorantiam, excusatur, q̄ per simile probatur. Si n. diabolus transfigurās se in angelum lucis credatur bonus, non est error periculosus. Quod a. vir ille in illam mulierem non consenserit, ex simili ostenditur. Si quis hæreticus nomine August. vel Ambrosij, alicui Catholico se offerret, eumq̄ ad suę fidei imitationē vocaret: si ille assentiret, in cuius sententiam fidei diceretur consensisse? Non in hæreticorum sectā, sed in integritatem fidei, quam ille hæreticus se mentiebatur habere. Error vero fortunę consensum nō excludit. Quæ n. nubit pauperi putans illum esse diuitē, non potest renuntiare priori conditioni, quamuis errauerit. Nec error qualitatis: vt si quis ducat vxorem meretricem vel corruptam, quam putat esse castam vel virginem, non potest eā dimittere.

1. Cor. 11. c.

De coniugio Mariae & Ioseph.

Præmissis aliquid addendum est de modo illius consensus, qui inter Mariam & Ioseph intercessit. Sanè credi potest, non solum Mariā, sed etiam Ioseph apud se disposuisse virginitatē seruare uelle, nisi De⁹ aliter iuberet: eosq̄ sic consensisse in cōiugalem societate, vt vterq̄ de altero, reuelate Spirit.

Aug. lib. 13. contra Faustum Manichæum, c. 9. in tom. 6.

S. in
Deu
non
virg
in m
lam.
etiā
virg
sens
Dei
ria p
in c
Sub
seue
ret.
disp
illan
que
exp

I
per
ctit
tin
sen
bui
per
tio
ver
fan
erg
Pe
iug
nu
lis
Pre
qu
S. 10

S. intelligeret quod virginitatē seruare uellet, nisi Deus aliter inspiraret: sed illam uoluntatē uerbis non expresserant, postea uero expresserunt, & in uirginitate permanserunt. Consensit ergo Maria in maritalē societatem, sed non in carna ē copulam, nisi de eodē specialiter Deus præciperet: cui⁹ etiā consilio in maritalē consensit copulam, quia uirginitatē seruare uolebat: & ideo non aliter cōsensisset in coniugalem societatem, nisi familiare Dei consilium habuisset, de qua Aug. sic ait, B. Maria proposuit se seruaturam uotum uirginitatis in corde, sed ipsum uotum non expressit in ore. Subiecit se diuinæ dispositioni: proposuit se perseveraturam uirginem, nisi Deus aliter ei reuelaret. Committens ergo uirginitatem suam diuinæ dispositioni, consensit in carnaliam copulam, non illam appetendo, sed diuinæ inspirationi in utroque obediendo: postea uero simul cum uiro labijs expressit, & uterq; in uirginitate permansit.

Quod perfectum inter eos fuit coniugium. C

Inter quos, ut ait Aug. perfectum fuit coniugiū: perfectum quidē non in significatione, sed in sanctitate. Sanctiora sunt n. coniugia pari uoto continētium. Vnde Aug. Quod Deo pari uoto & consensu uoueratis, ambo perseveranter reddere debuitis: à quo propositio si lapsus est ille, tu saltem perseuera. Non quia pariter tēperabatis à cōmixtione carnali, ideo marit⁹ tuus esse destiterat: imò uero tanto sanctius coniuges manebatis, quanto sanctiora concorditer placita seruabatis. Perfectū ergo fuit Mariæ & Ioseph cōiugium in sanctitate. Perfectum etiā fuit secundum triplex bonum cōiugii, fidem, scilicet prolem & sacramentum. Omne n. nuptiarum bonum, ut ait Aug. impletum est in illis parentibus Christi: fides, proles, sacramentum. Prolem cognoscimus ipsum Dominum: Fidem, quia nullum adulterium, sacramentum quia nullum

*Aug. libr. de
sancta uir-
ginitate c.
4. tom 6. q.
2. ca. Suf-
ficiat parag.
Cum ergo.*

*Cap. 11. lib. 1.
de nuptijs &
concup. to. 7.
Ad Ediriana
epist. 199.
Tom. 1.*

*In libr. 1. de
nupt & con-
cup. c. 11. t. 7.
c. 12. contin.*

diuortium. Solus ibi nuptialis concubitus non fuit: quia in carne peccati fieri non poterat sine pudenda concupiscentia carnis, quæ accidit ex peccato: sine qua concupi voluit, qui sine peccato futurus erat. Et licet non intercesserit coniugalis concubitus, coniuges tamen vere fuerunt mente & non carne, sicut & parætes: quamuis Ambr. dicat perfectum fieri coniugium per carnalem copulam. In omni, inquit, matrimonio coniunctio intelligitur spiritualis: quam confirmat & perficit coniunctorum commixtio corporalis. Sed intelligendum est, coniugium perfici commixtione corporali, non quantum ad veritatem vel sanctitatem coniugii, sed quantum ad significationem, quia perfectius unionem Christi & Ecclesiæ tunc figurat.

De causa finali coniugii. D.

Exposito quæ sit efficiens causa matrimonii, consequens est ostendere ob quam causam soleat vel debeat contrahi matrimonium. Est igitur finalis causa matrimonii contrahendi principalis, procreatio prolis, propter hoc n. instituit Deus coniugium inter primos parentes, quibus dixit, Crescite & multiplicamini, &c. Secunda est, post peccatum Adæ vitatio fornicationis. Vnde Apost. Propter fornicationem vnusquisq; habeat vxorem suam, & vnaquæq; habeat virum suum. Sunt & aliæ causæ honestæ, vt inimicorum reconciliatio, & pacis redintegratio. Sunt etiam & aliæ causæ minus honestæ, propter quas aliquando contrahitur: vt viri mulierisq; pulchritudo, quæ animos amore inflammatos sæpè impellit inire coniugium, vt valeant suum explere desiderium. Quæstus quoq; & diuitiarum possessio frequenter est coniugii causa: & alia multa, quæ cuiq; diligentiam adhibenti facile est discernere. Nec est assentiendum illis, qui dicunt non esse coniugium, quod propter has causas minus honestas contrahitur. Constat n. ex premissis

*In libr. 1. de
Patriarchis
cap. 9. ca 12.
in tom. 4.*

Genes. 1. 2.

1. Cor. 7. 2.

missis coniugium fieri ex communi consensu ver-
bis de presenti expresso, quamuis amor ad hoc at-
traxerit. Cuius rei documentum præstat Iacob,
qui Rachel decoram facie & venusto aspectu ama-
uit, eamq; multum diligens ait, Seruiam tibi pro *Genes. 19. a*
Rachel 7. annis. In Deuteronomio etiam legitur. *Deut. 21. b*
Si videris in medio captiuorum mulierem pul-
chram, & adamaueris eam, voluerisque vxorem
habere, introduces eam in domum tuam, &c.

Quod malus finis non contaminat sacramentum. E

Et licet fine non bono contrahatur coniugium,
quando species contrahentis mouet animum, cō-
iugium tamen bonum est: quia vita mala vel in-
tentio peruersa alicuius, sacramentum non con-
taminat. Habuit autem coniugium Mariæ & Io-
seph alias causas speciales, scil. vt virgo solatio vi-
ri sustentaretur, & vt diabolo partus celaretur: vt
Ioseph esset testis castitatis, defendens eam ab in-
famia suspicionis, ne adultera damnaretur. *Hiero. in cō-
ment. ad c. 1. Matth. 1. 9.*

DE TRIBVS BONIS CONIUGII.

DISTINCT. XXXI. A

Post hæc de bonis coniugii quæ sint, & qualiter
coitum excusent, dicendum est. Tria sunt prin-
cipaliter bona coniugii. Vnde Aug. Nuptiale bo-
num tripartitum est, scil. fides, proles, sacramen-
tum. In fide attenditur, ne post vinculum coniu-
gale cum alio vel alia coeatur: In prole vt aman-
ter suscipiatur, religiosè educetur. In sacramento,
vt coniugium non separetur, & dimissis vel di-
missa ne causa prolis alteri coniungatur. *Aug. de Ge-
nes. ad liter. li. 9. c. 7. 10. 31.*

De duplici separatione. B

Separatio a. gemina est, corporalis scil. & sacra-
mental: corporaliter possunt separari causa for-
nicationis, vel ex cōmuni consensu causa religio-
nis, siue ad tempus siue vsq; in finem. Sacramentali-
ter vero separari non possunt dum viuunt, si legi-
timæ personæ sint. Manet n. vinculum coniugale
inter